

Buskrydder søges

Bragt i Berlingske, 26. november 2015

Af Lykke Friis, prorektor for uddannelse

I sidste uge modtog danske universiteter en finanslov med betydelige besparelser. Finansloven skærer to pct. af uddannelserne og 1,4 mia. kr. om året væk fra forskning og innovation.

På Københavns Universitet forsvinder 14 pct. af den offentlige finansiering fra budgettet. Dertil kommer regeringens nye regler for skattefradrag, som vil få fonde til at donere færre penge til »almennyttige formål« såsom forskning og kultur. Eller som Rigshospitalet og Aarhus Universitet benævnte de nye skatte-regler: »en dobbelt lammer til dansk forskning«. Virksomheder som Novo Nordisk og Lundbeck har allerede tændt advarselslamperne, fordi de er »dybt afhængige af gode universiteter, hvis vi skal kunne blive her«.

Spareplanen fremstår da også som et brud på den globale forretningsplan for Danmark, som skiftende regeringer har fulgt siden indgangen til det 21. århundrede efter Anders Fogh Rasmussens snusfornuftige filosofi: »Når kineserne er billigere, skal vi være bedre«. Ikke mindst pga. globaliseringsaftalen har Danmark fået flere forskningsmiljøer i verdensklasse, men nu vil universiteterne tabe flyvehøjde.

Som ansvarlige institutioner vil universiteterne nu løse den bundne opgave. Hver en krone skal vendes, så det gør mindst skade. Men pengebeløbenes størrelsesorden gør, at besparelserne også vil mærkes helt inde i laboratorierne og på stolerækkerne i auditoriet.

Regeringen har benyttet sig af den såkaldte grønthøster ud fra en tro på, at universiteterne kan skære administrationen meget ned. Men der er grænser for, hvor meget man kan hente på indkøb af printerpapir eller sammenstuvning af ansatte og studerende i storrum. Meget af den såkaldte administration er studievejledere, laboranter eller IT-folk.

Broderparten af bureaukratiet er også brolagt med regler og systemer skabt af ministerier og styrelser. Tag bare det statslige byggesystem på universiteterne, som fører til dyre og forsinkede byggerier og en husleje over markedsprisen - skatteyderbetalt for penge, som burde være gået til forskning og uddannelse. Og så er der papirtigeringen af statslige evalueringer og akkrediteringer.

Eller tag fremdriftsreformen, der skal skubbe de studerende hurtigere frem til eksamensbeviset, men som indtil videre har kostet en mindre formue i ekstraudgifter til sygeeksamen og sendt administrationen på overarbejde for at hjælpe studerende, der er kommet i klemme. Den bureaukratiske spændetrøje blev

løsnet i sidste uge i et politisk forlig, så studerende f. eks. ikke længere skal tvangstilmeldes til eksamen. Men universiteterne står stadig til at miste en ekstra milliard, hvis de studerende ikke sætter farten op.

Forleden hørte jeg et godt råd fra en studerende, som fortjener en gentagelse: »Før der kan høstes, må krattet ryddes«. Vent med grønthøsteren og start med buskrydderen, der kan tage de mest bureaukratiske gevækster, som har spredt sig fra regeringskontorerne til laboratorierne.

Med den politiske aftale bag finansloven er tidspunktet for denne rækkefølge nok forpasset. Men forhåbentlig vil regeringen alligevel hurtigt finde buskrydderen frem, så flest muligt af de færre bevillinger kan komme forskning og ud-dannelse til gavn. I en tid med så hårde besparelser er der ganske enkelt ikke råd til, at afbureaukratisering blot bliver et uforpligtende buzzword.